LUOTSILIITTO – LOTSFÖRBUNDET RY

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys 225/2018 (luotsauslain muuttaminen)

Liikenne- ja viestintävaliokunnan varattua Luotsiliitto-Lotsförbundet ry:lle mahdollisuuden esittää lautakunnalle asiantuntijalausunto hallituksen esityksen johdosta, Liitto esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Yleisiä huomioita

HE 225/2018 lainsäädännön nykytilan arviointia koskevassa kuvauksessa todetaan elektronisista merikartoista (ECDIS) harhaanjohtavaa informaatiota. Järjestelmään kuuluu elektroninen merikartta, jossa oma alus liikkuu karttanäytöllä mutta karttakuvassa **ei** näy tutkan lähettämät tiedot muusta alusliikenteestä, niin kuin HE: ssä todetaan. Luotsiliitto nostaa sinällään ehkäpä lapsuksen omaisen epätarkkuuden esille siksi, että digitalisaatiokehityksen hyötyjen lisäksi on havaittu myös vahingollista kehitystä. Tekninen kehitys ja sen hyödyntäminen merenkulussa tulee mahdollistaa mutta samalla täytyy varmistua, ettei turvallisuus vaarannu. Hallituksen esitys etäluotsauskokeilujen sallimisessa on oikea menettelytapa kokonaan uudenlaisen toimintamallin mahdollistamisessa. Uudet tekniset ratkaisut edellyttävät koko merenkulun järjestelmän kehittämistä. Ammattitaito ja osaaminen merellä on vielä pitkään muutakin kuin tietokoneruudun katsomista, jonka informaatio voi olla virheellistä vaikkapa GPS-häirinnän vuoksi. Edellä mainittu ECDIS erinomaisuudestaan huolimatta johtaa osaamisen taantumiseen. Luotsiliitto on lausunnoissaan Liikenne- ja viestintäministeriölle useaan otteeseen peräänkuuluttanut luotistutkintojen sääntelyn tarkentamista simulaattorikokeen osalta niin, että osaaminen varmistettaisiin nykyistä paremmin. Valitettavasti asia ei ole edennyt.

Etäluotsaus

Etäluotsaus on käytännön järjestelyiltään erilainen kuin perinteinen luotsaus, jossa luotsi fyysisesti havainnoi tilannetta ja esimerkiksi esittelee aluksen päällikölle tietoja kasvotusten. Eleet, ilmeet, yleinen käyttäytyminen ja jopa tuoksu ovat luotsaukseen vaikuttavia tekijöitä. Osa informaatiosta katoaa. Kokeiluilla pyritään selvittämään mitä tietoja luotsi tarvitsee ja miten hän saa ne olematta itse aluksella. Luotsauksen toteuttaminen Liikenne- ja viestintäviraston luvanvaraisena etäluotsauksena ei lähtökohtaisesti vaikuttaisi luotsauslaissa mainittuihin luotsausyhtiön, päällikön tai luotsin velvollisuuksiin tai vastuisiin eikä muihin luotsauslain säännöksiin. Luotsi olisi yhä vastuussa luotsauksesta, vaikka se toteutettaisiin etäluotsauksena eli muualta kuin luotsattavana olevasta aluksesta.

Luotsiliitto katsoo, että **kokeilutoiminnan** vastuu ei voi olla yhtenevä luotsin luotsausta koskevan vastuun kanssa. HE: ssä kyllä todetaan, että luotsia ei voida pitää vastuussa, jos hän ei pysty suorittamaan velvollisuuksiaan esimerkiksi teknisen vian vuoksi. Esitetäänkin, että luotsi olisi vastuussa etäluotsauksena toteutetusta luotsauksesta, jollei etäluotsauksen tekninen toteuttaminen tai toimintamalli taikka viestintäyhteyksien häiriötilanne estä luotsia toimimasta tehtävänsä mukaisesti. Edellä mainittu kuvaus sopii mahdolliseen etäluotsaukseen mutta ei sen kokeiluun. Luotsiliitto pyytää Eduskuntaa varmistamaan, että etäluotsauksen kokeiluvaiheen vastuu ei ole luotsille kohtuuton.

LUOTSILIITTO – LOTSFÖRBUNDET RY
Perämiehenkatu 7 A 1
PL 102, 00151 Helsinki
Puh: + 358 40 739 9939
Styrmansgatan 7 A 1
PB 102, 00151 Helsingfors
Tel: + 358 40 739 9939
office@luotsiliitto.fi
www.luotsiliitto.fi

5 § Velvollisuus käyttää luotsia

HE: ssä ehdotetaan luotsauslakiin Puolustusvoimien isännöimän ulkomaisen valtionaluksen vapauttaminen velvollisuudesta käyttää luotsia. Esityksessä todetaan, että Puolustusvoimat merellisenä toimijana saa vierailevista aluksista tarkat tiedot ja olisi pätevä arvioimaan, milloin aluksen tulee käyttää luotsia. Luotsiliitto katsoo, ettei tällaista valtuutusta voida eikä tule antaa ainakaan HE: n laajuudessa. Suomen Merivoimien koulutustaso ja henkilöstön kokemus Suomen merialueilla on erittäin korkea mutta pätevyys ja kyky arvioida etukäteen ulkomaisten valtionalusten henkilöstön osaamistaso ja kyky toimia Suomen poikkeuksellisissa olosuhteissa ei Luotsiliiton käsityksen mukaan käytännössä Puolustusvoimilla voi olla. Tämä korostuu aluskoon ja –tyypin erilaisuuden näkökulmasta. Luotsiliitto viittaa lisäksi lukuisiin onnettomuustapauksiin maailmalla, joissa sotalaivaston alukset ovat olleet osallisina. Finnpilot Pilotagen luotsien käytännön kokemukset eivät puolla ulkomaisten valtionalusten HE: n mukaista esitystä. Luotsiliitto muistuttaa, että ulkomaisten valtionalusten joukossa on muun muassa säiliöaluksia eikä vähemmälle huomiolle tule jättää eri asejärjestelmien olemassaolon riskejä.

Luotsiliitto ei hyväksy AIS –laitteiden poiskytkemistä operoitaessa luotsattavilla väylillä tai niiden läheisyydessä. Useita vaaratilanteita on syntynyt, kun väylillä liikkuu (sota)aluksia, joista VTS -keskuksilla sen enempää kuin luotseilla ole tietoa. Ongelma korostuu häivealusten kohdalla, jotka näkyvät huonosti tutkalla. Puolustusvoimien toiminnan luonteen ja erityispiirteiden vuoksi AIS –tunnistusjärjestelmän poiskytkentä voi kuitenkin olla perusteltua mutta merenkulun ja ympäristön turvallisuuden varmistamiseksi Puolustusvoimien velvollisuutta ilmoittaa tunnistusjärjestelmän poiskytkemiseksi tulee laajentaa koskemaan myös luotseja.

Luotsiliitto esittää, että hallituksen esitystä muutettaisiin seuraavasti:

5 § Velvollisuus käyttää luotsia

Puolustusvoimat voi vapauttaa velvollisuudesta käyttää luotsia ulkomaisen valtionaluksen, *joka liikennöi Suomen aluevesillä ja joka on suurimmalta pituudeltaan alle 70 metriä tai suurimmalta leveydeltään alle 14 metriä eikä kuljeta irtolastina öljyä, nesteytettyä kaasua, haitallisia nestemäisiä aineita tai vaarallista kiinteää ainetta tai kuljettaa INF-lastia ja* joka osallistuu Puolustusvoimien isännöimään koulutukseen, harjoitukseen tai muuhun puolustusyhteistyöhön taikka on muutoin Puolustusvoimien isännöimänä Suomen vesialueella olevilla luotsattaviksi väyliksi määritellyillä yleisillä kulkuväylillä. Tällaisen ulkomaisen valtionaluksen on käytettävä ammattikäyttöön tarkoitettua A-luokan automaattista tunnistusjärjestelmää (AIS), ellei Puolustusvoimat anna lupaa olla sitä käyttämättä. Puolustusvoimien on ilmoitettava välittömästi vapautuksesta Liikenne- ja viestintävirastolle sekä alusliikennepalvelulaissa tarkoitetun VTS-alueen VTS-keskukselle *sekä luotsausyhtiö Finnpilot Pilotage Oy:lle*.

Antti Rautava
Luotsiliitto ry.

LUOTSILIITTO – LOTSFÖRBUNDET RY
Perämiehenkatu 7 A 1 | Styrmansgatan 7 A 1
PL 102, 00151 Helsinki | PB 102, 00151 Helsingfors
Puh: + 358 40 739 9939 | Tel: + 358 40 739 9939
office@luotsiliitto.fi
www.luotsiliitto.fi